

Biologinen ja yhteiskunnallinen lääketieteellisessä ja psykologisessa tutkimuksessa

Määritellään, että ihmisen olemus on yhteiskunnallisten suhteiden kokonaisuus, Marx esitti peruslähtökohdan ns. sosiaalis-biologisen ongelman metodologisesti oikealle ratkaisemiseksi. Ongelmassa on kysymys biologisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden merkityksestä ihmisistä koskevissa tieteissä. Se on yhteinen nimittäjä erittäin laajalle ryhmälle kysymyksiä, jotka nousevat esiin eri tieteenalojen yhteydessä. Sosiaalisen ja biologisen keskinäisyyden ongelma kuuluukin nykytieteen tärkeimpiin teoreettisiin kysymyksiin. Sitä korostavat nykyaikana useat tekijät:

Tieteessä tapahtuu valtavia, jopa vallankumouksellisia muutoksia, jotka myös nostavat esiin eettisiä ja moraalisia ongelmia. Biologian alalta voi mainita perinnöllisyyden mekanismin selvittämisen ja geenien keinotekoisien synteesin. Tieteellis-tekninen kehitys korostaa biologisten tieteiden merkitystä kärjistäessään ympäristönsuojeluongelmia ja johtaessaan biologisten tuotantomenetelmien laajenevaan käyttöön.

Ongelman korostumiseen vaikuttaa myös kärjistyvä ideologinen taistelu. Kapitalismin kriisin moninaisille ilmiöille koetetaan antaa sellitys, joka johtaisi kriisin ilmentymät ihmisen "biologisesta luonteesta", ei sellaisista yh-

teiskunnallisista tekijöistä, jotka ovat ratkaisu- tavissa. Tämä tulkinta nojautuu luonnontieteilijöiden piirissä yleiseen mekanistiseen ajateluun, joka torjuu laadulliset erot yhteiskunnallisten ja biologisten lainalaisuuksien välillä.

Seuraavissa artikkeleissa on tarkasteltu biologisen ja sosiaalisen ongelmaa lääketieteen ja käyttäytymistieteen kannalta.

Syksyllä 1976 Suomessa vierailut Neuvostoliiton lääketieteiden akatemian filosofian laitoksen johtaja professori G. I. Tsaregorodtsev myönsi Tiede ja edistys -lehdelle haastattelun, jossa hän esittelee ongelman merkitystä lääketieteen tulosten filosofisille yleistyksille. Haastattelun teki Antti Pakaslahti. Professori Tsaregorodtsevin läheinen työtoveri, neuvostoliittolainen patofysiologi A. D. Ado käsittelee laajemmin samaa ongelmaa artikkelissaan "Biologisen ja yhteiskunnallisen suhteesta ihmisen ekologiassa", joka on lyhennelmä Akademii Meditsinskih Nauk -lehden numerossa 4/76 ilmestyneestä artikkelista (käännös APN).

Psykologian kannalta tarkastelee sosiaalis-biologista ongelmaa Pekka Arinen artikkelissaan "Biologismista ihmistieteissä". Artikkelin perustuu Tutkijaliiton 1. liittokokouksen yhteydessä järjestetyssä seminaarissa "marxismileninismi ja tiede" pidettyyn esitelmään.